

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת וירא תשפ"ד לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויזן - גליון אלף שצ"ה

ועל דרך שנתגלה מלאך לאשת מנוח, ובישר אותה שיהיה לה בן (שופטים יג-ב).

*

ונראה בהקדם לבאר להלן בפרשה, שאברהם התפלל שירחם ה' על אנשי סדום, ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע, אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר, האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה, חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע, והיה כצדיק כרשע (יח-כג). וכבר דקדקו המפרשים למה יחשוב אברהם שרוצה ה' לכלות את הצדיקים שלא חטאו, שאמר האף תספה צדיק עם רשע. וגם להבין הלשון תספה צדיק עם רשע, שלכאורה מיותר, דעיקר התביעה היא איך יספה צדיק. ועוד דמתחלה התחיל התביעה שלא יספה הצדיקים, ושוב שינה לבקש על כולם, ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה.

וגם יש להבין אשר תפלתו האחרונה היתה אולי ימצאון שם עשרה, אבל על פחות מעשרה לא ביקש כי לא יגיננו. ולכאורה הרי מצינו שגם צדיק אחד מגין על סביבתו, וכמאמרם (תענית כא:): בסורא הוות דברתא [דבר], בשביבותיה [בשכונתו] דרב לא הוות דברתא, סברו מיניה משום זכותיה דרב דנפיש, איתחזי להו בחלמא, רב נפישא זכותיה טובא, והא מילתא זוטרא היא לרב, אלא משום ההוא גברא דקא משייל מרא זובילא לבי קבורה. בדרוקרות הוות דליקתא, ובשבבותיה דרב הונא לא הוות דליקתא

וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם וגו' (יח-ב). וברש"י אחד לבשר את שרה, ואחד להפוך את סדום, ואחד לרפאות את אברהם וכו' (בבא מציעא פו: ע"כ). ויש להבין לאיזה צורך נשלחו כולם כעת, להטריחו במצב זו כחום היום. בשלמא המלאך לרפאותו, הרי זה בעתו ובזמנו, אבל המלאך לבשר את שרה יתכן להיות גם כמה ימים אחר זה, דהרי הבטיחו רק על שנה שלימה להלאה, למועד אשוב אליך (יח-ד), למועד הזה בשנה האחרת (רש"י), ואם כן למה יש להטריח אברהם אחר מילתו כחום היום, לשחוט פר עבורו להאכילו לשון בחרדל. ומה גם המלאך השלישי להפיכת סדום, היה שלא לצורך כלל, כי יכול היה לילך לסדום מבלי שיתאכסן תחלה אצל אברהם. ואם נשלחו האנשים אליו לפי שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים כחום היום, הרי יכול הקב"ה להחזיר החמה לנרתיקה, ויתרבו העוברים ושבים.

וגם עצם הדבר שהוצרכו מן השמים לשלוח מלאך לבשר הבשורה לשרה, צריך ביאור, הרי כבר גילה ה' לאברהם ואמר לו, וברכתי אותה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגויים, מלכי עמים ממנה יהיו (יז-טו). ואם כי לא גילה אברהם לשרה מה שנאמר לו מה' (עיין רמב"ן יח-טו), הרי ליה לה' לומר לאברהם שימסור זאת לשרה, ואין צריכין לזה מלאך חדש מן השמים. וגם אם ה' רצה להראות לה חביבות לשלוח לה מלאך להודעה, אין צריכין לזה הכנסת אורחים של מאכל ומשתה וסעודה, העולה בטירחה מרובה, אלא שליחות מלאך לשרה עם הודעה זו,

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבה והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדו החתן הרב אברהם דוד שליט"א

בן לבנו הרה"ג רבי יואל משה מרדכי שליט"א ר"מ בישיבתינו הק' עב"ג בת כ"ק אדמו"ר מזלאטשוב שליט"א

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

והנה מצינו בדור המבול שאמר ה' לנח, קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם (י-ג), וברש"י לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (סנהדרין קח). ע"כ. וכבר הקשו הלא היה בהם חטא עבודה זרה ועריות, ותשחת הארץ לפני האלקים, לשון ערוה ועבודה זרה, שהם חמורים הרבה יותר מאיסור גזילה, ולמה נחתם גזר דינם רק בשביל הגזל.

ויש לומר, דבאמת יש להבין, כיון דבדיני שמים מתחשבים אם יצא מהם זרעא מעליא, ובמיתה בידי שמים הם מגינים על האדם, איך יתכן שמכל באי עולם שהיו בדור ההוא לא ימצאו בהם אנשים שיצא מהם זרעא מעליא, שלא ניצל מהם אף אחד, רק נח ובניו, אתמהה.

ונראה דהנה הכתוב אומר (דברים כג-ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה', גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם, על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים, ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך. ובפשוטו הכוונה שקנסו כל הדורות אחריהם עבור חטא אותו הדור שלא קדמו את ישראל בלחם ובמים.

אבל יש בזה עוד כוונה, דאיתא במשנה (יבמות עח): נתינין גבעונים שנתגייירו בערמה בימי יהושע ונתנם עבדים לחוטבי עצים ושואבי מים] אסורין, ואיסורן איסור עולם, אחד זכרים ואחד נקבות. ובגמרא, נתינים דוד גזר עליהם, שהיה רעב בימי דוד שלש שנים (שמואל ב כא-א), ויבקש דוד את פני ה' באורים ותומים סיבת העונש, ויאמר ה' עבור שאול שלא נספד כהלכה, ועל אשר המית שאול את הגבעונים. אמר דוד, שאול נפקו להו תריסר ירחי שתא [לאו דוקא, דהא קרוב לתלתין שנין הוא, שהרי סוף שנותיו של דוד היה], ולא דרכיה למספדיה. נתינים ניקרינהו ונפייסינהו, מיד ויקרא המלך לגבעונים ויאמר אליהם, מה אעשה לכם ובמה אכפר וברכו את נחלת ה', ויאמרו לו הגבעונים, אין לנו [לתבוע] כסף וזהב עם שאול ועם ביתו וגו', יותן לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום לה' וגו', מיפייס ולא פייסינהו. אמר, שלשה סימנים יש באומה זו [ישראל], הרחמנים והביישנין וגומלי חסדים. רחמנים, דכתיב (דברים יג-יח) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך. ביישנין, דכתיב (שמות כ-ז) בעבור תהיה יראתו על פניכם. גומלי חסדים, דכתיב (בראשית יח-ט) למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו וגו'. כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק באומה זו [והני גבעונים כיון דלא מרחמי אינן ראויין לידבק בהן, מיד גזר עליהן דוד, לכך נאמר והגבעונים לא מבני ישראל המה] ע"כ. [ומבואר מזה דיתכן שיתהוה מאורע של צרה לישראל, בשביל עון שעבר מאז כבר יותר משלשים שנה, כמו חטאו של שאול בנתינים].

על כל פנים למדים מזה אשר מה שדוד גזר עליהן איסורן איסור עולם, מפני שאכזרים אין להם מקום להיות בתוך עם ישראל, ומדות בני אדם נמשכים לדורותם עד עולם, ונשאר לעולם בהם מדות שהם היפוך רחמנים

וכו' ע"ש. הרי שגם בדורות האחרונים הגין זכותו של אדם אחד על כל השכונה, אם כן אם ימצאו בסדום אפילו רק צדיקים מועטים יגינו על שכונתם, ולא יהפוך סדום ועמורה כולה.

*

ונראה דהנה התורה מספרת על משה רבינו, וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו, ויפן כה וכה וירא כי אין איש, ויך את המצרי ויטמנהו בחול (שמות ב-יא). וברש"י וירא כי אין איש, שאין איש עתיד לצאת ממנו שיתגיייר ע"כ. ומקורו במדרש שם (שמו"ר א-כט) ראה שאין תוחלת של צדיקים עומדות הימנו ולא מזרעו עד סוף כל הדורות ע"כ. ואיתא בגמרא (סנהדרין נח): עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה, שנאמר ויך את המצרי ע"כ. וברמב"ם (ה' מלכים יו) כתוב, שאף על פי שהוא חייב מיתה, אינו נהרג במיתה בידי אדם אלא חייב בידי שמים ע"כ. ובעיון יעקב (שם) דאדם שמתחייב מיתה בבית דין אינו נפטר משום שעתיד לצאת ממנו זרע מעליא, אלא ודאי שאינו חייב מיתה אלא בידי שמים, ובעונש מן השמים דנין לפוטרו משום דיצא ממנו זרע צדיקים ע"ש. [ועיין מגדים חדשים פ' שמות שם].

ומעתה יש לומר, כי ידע אברהם אבינו שאין שום צדיק דר בסדום, ואם היו שם חמשים צדיקים היה אברהם מכיר אותם. אך טען לה' איך יכול לכלות כל אנשי סדום, הלא יתכן שיצא מהם זרעא מעליא, אנשים שיהיו צדיקים, ואיך יכלה אותם. אך יתכן שגם בשמים אין דנין רק לפי ראות העין עתה, ואין עושין חשבונות מהדורות העתידין, ועל כן התחיל להמליץ, 'האף תספה צדיק עם רשע', אותו הצדיק אשר הוא עם הרשע, בקרבו ובכחו, ולא תתחשב בזרעא מעליא דנפיק מיניה, וחלילה לך מעשות דבר הזה להמית 'צדיק עם רשע', אותו הצדיק שהוא בקרבו וכחו של הרשע.

ושוב המשך להמליץ, אם תתרצה לטענה זו, להציל הרשעים הללו שבסופן יצא מהם זרעא מעליא, ואתה מחשיב כח הצדיק הזה שהוא בתוך הרשע, שיש לפנינו כאן כח של צדיק, אם כן יש לבקש שעל כל פנים עשרה צדיקים כאלו יצילו על כל העיר, כי הן אמת שצדיק בפועל די אפילו על ידי צדיק אחד, אבל צדיק כזה שהוא טמון רק בתוך תוכו של הרשע, על כל פנים יגינו עשרה על העיר. וזהו שאמר אולי יש חמשים צדיקים כאלו 'בתוך העיר' דייקא, על דרך אומרם (נדרים לב): עיר קטנה (קהלת ט-יד) זה הגוף ע"ש. והיינו שהם טמונים בכח בקרב גופים הללו של אנשי סדום, האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה, שהם בקרבו ובכחו של אנשי סדום, שייגינו עבורם. אבל לאמיתו לא מצא צדיקים גם בקרבם ובכחם, ויפן כה וכה וירא כי אין איש, על כן נהפכו סדום ועמורה.

*

וגומלי חסדים, שאי אפשר להם לבוא בקהל (עיין כלי יקר בראשית כד-ג). וזהו הביאור של לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' עד עולם, על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, ומדה זו תהיה מושרשת בבניהם אחריהם בכל הדורות, ואין הם ראויים לדבק באומה של בני ישראל רחמנים ביישנים וגומלי חסדים.

ומעתה מובן שפיר, שלא חש ה' להציל את דור המבול, דלמא נפיק מיניה זרעא מעליא, כי בהיות שאין בהם מדות של רחמים וחסד, שעומדים וחומסים וגוזלים מה שעמל האדם לאסוף הוננו, והם לוקחים זאת ממנו, על כן גם כשיתגיייר אחד מהם, אין מקומו בעם ה', שמי שאין בו סימנים של חסד אינו רצוי שיתדבק בנו, ולא יחושו מן השמים להציל הרשע בשביל זרע שאינם ראויים להתדבק בישראל, ועל כן נשטפו כולם במי המבול.

וכדי שלא יקשה לנו, איך לא חס ה' על הזרעא מעליא שיתכן שיצא מהם, אמר לו ה', 'קץ כל בשר בא לפני, אני רואה גם סוף וקץ של הדורות שיצאו מהם, ואין הם ראויים להנצל, כי מלאה הארץ חמס מפניהם', שהם אכזריים לאסוף ולגזול עמל אחרים, ומדה זו תהא נמשכת לדורותיהם אחריהם, ואין בזה זרעא מעליא שיוכלו להתדבק בעם ה', על כן 'הנני משחיתם את הארץ'. ועל דרך זה היה בסדום, אשר רעתם בין אדם לחבירו כבדה מאד, עד שהרגו ריבה אחת במיתה משונה על שנתנה פת לחם לעני, משם לא יצא זרעא מעליא שיהיו ראויים להתדבק באומה זו, על כן נפרע מהם כפי רשתם.

*

אך יש לומר עוד בזה, כי דבר זה שיתחשבו בדינו של אדם, לרחם עליו בזכות העתיד, זהו רק ממדת החסד של מעלה, אבל שורת מדת הדין אינו כן, אלא כמו בדיני בני אדם שאין מתחשבים עם הדורות העתידין של האדם, אלא דנין באשר הוא שם. והנה לאו כל אחד זוכה שיהא דינו במדת הרחמים, אמנם אמרו חז"ל (שבת קנא:): ונתן לך רחמים [שתרחם על הבריות] ורחמך (דברים שם), כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים ע"כ. ועל כן דור המבול שלא ריחמו על הבריות, אין מרחמין עליהם מן השמים להתנהג עמהם במדת הרחמים. וזהו שאמרו לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, כי על שאר החטאים של עבודה זרה וכו', יתכן שעדיין לא היה נחתם הגזר דין, כי מדת הרחמים יחון עליהם. אבל בשביל גזל שלא ריחמו על הבריות, ומלאה הארץ חמס מפניהם, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים, בזה נחתם הגזר דין, שמדת הרחמים לא ישנה אותה. וכמו כן היה באנשי סדום, שלא נידונו במדת הרחמים, כי רק המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים.

ובספר שפע חיים (ח"ב דף רסב) כתוב, זכורני כשהייתי בראש השנה שנת תרע"ה בראצפערט, אצל דו"ז

הגה"ק מוה"ר שלום אליעזר זי"ע, ויהי בבוקר קודם התפלה ראיתי אותו הולך בחצרו הארוך, וכבר היה אז זקן מופלג ובקושי הלך. ומעוניין הייתי לדעת מה מעשהו בזמן כזה, והלכתי אחריו. לתדהמתי ראיתי אותו הולך לארוות הפרות ומסתכל שם. לפרש תמיהתי נענה ואמר לי, ביום כזה שכל אחד טרוד בתפלה ואמירת תהלים, חששתי שמא ישכחו להאכיל את הבהמות, לפיכך הלכתי קודם התפלה להשגיח על כך שהבהמות לא ירעבו. וכנראה שהיה לו גם ענין פנימי בזה לעורר רחמים ביום ראש השנה, על דרך כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (ולא אמרו המרחם על בני אדם, אלא המרחם על הבריות, היינו אף חיות ובהמות), שאף אם כבהמות נדמינו ירחם עלינו ה' ע"כ.

*

ומעתה נחזור לתחלת הפרשה, הנה אברהם אבינו זכה לתואר עמוד החסד, הגם שכבר קדמו לו עשרים דורות, והיה ביניהם גם הרבה צדיקים, נח, מתושלח, שם בן נח וכו', שעשו בודאי הרבה חסד, אשר עולם חסד יבנה, ולא זכה לתואר הזה שום אדם, עד שבא אברהם אבינו. וענינו הוא, כי הנה באומה זו של ישראל ישנם שלשה סימנים, רחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים. ומבואר כי רחמנים וגומלי חסדים, הם שתי סוגי מדות, ואינן נכללין כאחד, אלא יש מדה של רחמים ויש מדה של חסד, וכמו שאנו מבקשים (בתפלה אחר העקדה) ותתנהג עמנו ה' אלקינו במדת החסד ובמדת הרחמים. וביאורו, כי בשעה שאדם עני או נצרך בא לחבירו לבקש ממנו טובה להקל מצבו, ולא מתעלם מתחנתו, זהו מדת רחמים, שכאשר שומע מצבו מתעורר בקרבו המדת רחמנות לרחם עליו. ואם כי זה חשוב מאד, מכל מקום יש בזה כוונה של טובת עצמו מעט, לשכך הצער והעגמת נפש שהתעורר בקרבו ממצב העני, ודומה לאדם שמרפא כאב שבא עליו, על ידי הטובה שנותן להעני.

אבל יש מדה יתירה של חסד, שכאשר אין שום אדם שואל ממנו דבר, ואינו רואהו כלל, הוא יוצא מביתו לחפש במה אוכל להטיב לאחרים, הוא נכנס לבית החולים לראות מה יוכל לעזור להם, וכמו רובם של החברות שנתייסדו עבור להטיב לאחרים, והוא נותן צדקה מבלי שיבקשו ממנו, זהו מדת גומלי חסדים. ובהאומה של הכלל ישראל יש בכל אחד ואחד שני הסימנים הללו, שחוץ מה שעושה צדקה כשמבקשים ממנו, הוא רודף צדקה וחסד, לפקח במה הוא יכול לעזור לבני אדם. ומדה זו מושרשת בנו מאברהם אבינו, יושב פתח האהל כחום היום, שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, ביום שלישי למילתו, ומצטער שאין אורחים באים, עד שריחמו עליו מן השמים לשלוח לו שלשה מלאכים בדמות אנשים. והוא גם משנה דירתו כדי לעשות חסד, כשראה שחרבו הכרכים של סדום ועמורה, ופסקו העוברים ושבים, נסע לו משם, וכמו שנאמר ויסע משם אברהם ארצה הנגב וגו' (כ-א). ושוב אחר זה, ויסע אשל בבאר שבע (כא-ג), מקום אכילה ושתייה לבני אדם. ולשון אש"ל נוטריקון הוא, א'כילה ש'תייה ל'ויה, שהיה

וגם המלאך שנשלח להפוך את סדום מזמינו לביתו, ואברהם חלש, יום שלישי למילתו, ויושב ונהנה מזיו השכינה, עם כל זה כאשר וירא שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם, וכי יתכן בעל חסד יותר מזה. וכיון שהמרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, ראוי אברהם שיטנו כל צבא השמים עבורו לזכותו להוליד, ובוזה יהיה להם קורת רוח לעשות ניחא לאותו צדיק.

*

והנה לעת כזאת אשר אחינו בני ישראל בארצנו הקדושה, נתונים בצרה ובשביה, ומתפשטת שנאת ישראל בגלוי גם בשאר ארצות, וצריכין לעורר למעלה מדת הרחמים, יש לדבק עצמו ביתר שאת בעשיית חסד עם אחרים, והמרחם על הבריות מעורר רחמים למעלה. ובוזה נכלל להרבות יותר בתפלה עליהם, כי התפלה על חבירו הוא גם כן בגדר המרחם על הבריות, שבתפלה יכולין לפעול רחמי שמים הרבה יותר מפעולות בני אדם. וכאשר עומד בתפלת שמונה עשרה לבקש על צרכיו, ישתף בתפלתו לכיון גם על הכלל, שיוושעו ממרומים. ובברכת ראה בענינו, שהיא תפלה על גאולה הגשמית לכל אדם מצרותיו ששרוי כעת, כי על הגאולה העתידה יש תפלות אחר זה, על בנין ציון וצמיחת קרן לדוד (עיין רש"י מגילה יז: ד"ה אתחלתא). וכמו כן לכיון בברכת שים שלום וכו', ולהוסיף באמירת תהלים, אשר כל תפלה של אדם חשובה מאד למעלה.

ואיתא בגמרא (ראש השנה יז:) ויעבור ה' על פניו ויקרא (שמות לד-ו), אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומר, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו, כל זמן שישראל חוטאין, יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם ע"כ. ויש שפירשו יעשו לפני כסדר הזה, היינו להדבק במדותיו, מה הוא רחום מה הוא חנון וכו' (של"ה בשם ראשית חכמה שער העונה פ"א). ויש שפירשו שדי בקריאה בדיבור בעלמא השלש עשרה מדות (עיין בני יששכר אדר ב-ו). ולכאורה לפי זה תקשה הלשון 'יעשו' לפני כסדר הזה. וראיתי מובא בשם הגאון בעל אמרי בינה זצ"ל, שיעשו בני לפני כסדר הזה, קאי שיתעטף עצמו כשליח ציבור, שכל אחד באמירתו לא יכוין רק לטובת עצמו, אלא ידמה עצמו כשליח ציבור, שעומד לבקש רחמים עבור צער כללות ישראל, אז א-ל כביר לא ימאס (איוב לו-ה), אין הקב"ה מואס בתפלתן של רבים (ברכות ח.), שמתפללים עבור הרבים.

ובגמרא (ראש השנה יח.) מחלק, דבציבור גזר דין אף על פי שנחתם נקרע, וביחיד אינו נקרע ע"ש. ויתכן שנכלל בזה גם כן, שכאשר יחיד מתפלל על עצמו אינו נקרע, אבל המתפלל על הציבור, שכולל בתפלתו גם כללות ישראל, אז נכלל בכלל המרחם על הבריות שמרחמין עליו מן השמים, וגם אם במדת הדין נחתם כבר גזר דינו, מכל מקום במדת הרחמים נקרע.

מאכילם ומשקם ואחר כך מלוה אותם (רש"י סוטה יז.), זהו מדת גומלי חסדים.

אמנם מדת החסד של אברהם היתה עולה פי כמה באין ערוך נגד חסד שאר בני אדם, והוא, כי התענוג היותר גדול שיתכן שיהנה בו אדם, היא תענוג עולם הבא, אשר יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה (אבות ד-יז). ומהו התענוג של עולם הבא, על זה אמרו (ברכות יז.) העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה וכו', אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר (שמות כד-יא) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו ע"כ. והנה אצל אברהם נתקיים אז עולמך תראה בחיין (שם), שזכה לאותה תענוג בחיין, וירא אליו ה' באלוני ממרא, לבקר את החולה (סוטה יד.), שבא הקב"ה להשתעשע כביכול עם אברהם, כדרך הבא לבקר חולה לשאול בשלמו. וזכה אז ליהנות מזיו השכינה, שלא בא אליו אז שום דיבור או נבואה, אלא ביקור שעשועין לשאילת שלום.

ועם כל זה כאשר ראה שלשה אנשים נצבים לפניו, עזב כל אותה תענוג, ואמר להקב"ה להמתין לו עד שירוך ויכניס את האורחים, וביקש אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך, ולא היה בטוח שתתקבל בקשתו, ויתכן שישתלק השכינה ממנו תיכף, עם כל זה ויותר הכל עבור עשיית חסד עם אחרים, זהו מדריגה נפלאה שלא עשהו עדיין אדם מעולם, שיתראה ה' אליו להשתעשע, ולזכות לשעה קורת רוח של עולם הבא שעולה על כל תענוגי עולם הזה, ולעזוב אותה כדי לעשות חסד לאחרים, על כן נבחר אברהם להיות הסמל על מדת החסד.

והנה אברהם עקר היה ולא ראוי להוליד, ואמרו (שבת קנו.) שאמר, רבונו של עולם נסתכלתי באיצטגנונית [חכמת המזלות] שלי ואיני ראוי להוליד בן. אמר ליה, צא מאיצטגנונית שלך [היינו דכתיב (טו-ה) ויוצא אותו החוצה, חוץ מאיצטגנונית], שאין מזל לישראל. מאי דעתך, דקאי צדק [שהוא מזל שלך] במערב [שהוא מקום מצונו ואין ראוי להוליד], מהדרנא ומוקמינא ליה במזרח [שהוא מקום חום], והיינו דכתיב (ישעיה מא-ב) מי העיר ממזרח צדק יקראהו [הקב"ה קראו להביאו למזרח] לרגלו [בשבילן] ע"כ. ואם כן בכל פעם שהוצרך אברהם להוליד, הוצרכו לשנות למעלה המזלות, לשנות מקומה של מזל צדק ממערב למזרח.

והנה כל צבא השמים נמסרו למעלה בידי מלאכים הממונים עליהם (זוה"ק ח"א עח.), והוצרכו לשנות את תפקידם לכבודו של אברהם שיוכל להוליד, על כן רצה ה' להראותם גודל כח החסד של אברהם, הוציא חמה מנרתיקה, כחום היום, ושולח לפניו שלשה מלאכים, להרבות טירחתי לקבלם בסבר פנים יפות, הגם כי לרפואתו לא נצרך אלא מלאך אחד, שולח עמו מלאך לבשר לשרה,

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' יעקב ראבלין הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' משה יוסף גלויבער הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' שלמה צבי זינגער הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בארוס בנו למול טוב
---	--	---